

סיכומי הדף - הידומי

לבי יהושע בן קרח אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שזורע ואינו קוצר. פנחס צמח

מסכת שבת כו - ז

דבר העורך

דף כד

שאלה.

מה יעשה אדם שלא יפגע בו פגע רע?

תשובה.

נאמר במסכת שבת דף ל ע"ב ולא יכול ליה דלא הוה פסק פומיה מגירסא. וכתב על זה מהר"צ חיות כמה פעמים מצינו בש"ס כן דבשעה שאדם עוסק בתורה, לא יוכל לפגוע בו מקרה רעה, עיין ב"מ דף פו ע"א מכות דף י ע"א, ועיין בתשובות מהר"ם אלשקר בהשגותיו נגד ספר האמונות, שהביא מזה ראייה לשיטת הרמב"ם בספר המורה פ"ב לשלישי, דלעולם לא אירע ענין רע לצדיקים בשעה שהיו דבוקים ומתעסקים בעבודתו יתבדק, עכ"ל. הרי לפנינו התשובה לשאלתנו לעולם לא אירע ענין רע לצדיקים בשעה שהיו דבוקים ומתעסקים בעבודתו.

יש להוסיף דברי הבאר יוסף ששאל למה הפסיק דוד המלך בשעה ששמע רעש האילן? והשיב הוא חשש אולי מישוה מחלל שבת ועליו להוכיחו, ובכ"ז יכל לו באותה שעה מלאך המות, כי הצורך להוכיח, לא גדול כמו הדבקות להשי"ת שבתורה.

מתוך הספר 'חשוקי חמד'

החידון

איזה אות איננה מופיעה בעמידה, ולמה?

תשובה לחידון שעבר: איתא במנחות (לו.) עד איתמי מניח תפילין, ר' יעקב אומר עד שתכלה רגל מן השוק.

האם מזכירין חנוכה בברכת המזון?

אין חיוב להזכיר [דרבנן], אבל אם רוצה להזכיר, מזכיר ב'הודאה' [כבתפילה]

האם מזכירין ר"ח בברכת המזון?

לרב: מזכיר [דאורייתא], וכן הלכה, לרבי חנינא: אינו מזכיר [אינו אסור בעשיית מלאכה],

יעלה ויבוא של ר"ח וחזה"מ: אם לא אמרו מחזירין אותו, אבל 'עננו' של תעניות ומעמדות: אם לא אמרו אין מחזירין אותו, (ואינו מזכיר בברכת המזון).

האם יש חובת הזכרת המאורע בדברים שהם לא שייכים למאורע?

חנוכה במוסף של ר"ח \ ר"ח בהפטרת שבת \ יו"ט בהפטרת מנחה של שבת \ שבת בנעילה של יו"ט: י"א: אינו מזכיר, [אין התפילה \ ההפטרה מצד המאורע], וי"א מזכיר [יום זה חייב בד' תפילות \ בהפטרה] (וכן הלכה), אבל יו"ט בחזרת ערבית של שבת אינו מזכיר לכו"ע, [כי גם בשבת אין חיוב חזרה אלא מפני המזיקין]

אין מדליקין בשמן של תרומה טמאה ביום טוב, [אסור לשרוף קדשים ביו"ט, כדלהלן]

למה עשה דשריפת קדשים לא דוחה יו"ט?

- ולא תותירו ממנו עד בקר והנתר ממנו עד בקר, ליתן לו בקר שני לשריפתו,
- רק עלת שבת בשבתו - ולא עולת חול בשבת ויו"ט, וכ"ש קדשים שנפסלו,
- הוא לבדו יעשה לכם, לבדו - ולא מילה שלא בזמנה, וכ"ש קדשים שנפסלו,

עיוני הדף

דף כד

למה קי"ל שיש חיוב להזכיר 'חנוכה' בברכהמ"ז?

כתב הרמב"ם בחנוכה ופורים מוסיף באמצע ברכת הארץ על הנסים, וכ"ה משמעות לשון הטור והשו"ע בס' תרפב',

והקשה הלח"מ דהא בפרקין לא אמרו אלא אם בא להזכיר מזכיר משמע דהרשות בידו, ואין כתב הרמב"ם דהוא חיובא.

ותי' דבירושלמי אמרו דכשלא הזכיר על הנסים דחיובא חוזר,

והרמב"ם לענין חוזר לא רצה לפסוק כירושלמי כיון דלגמ' דידן הוי רשות ההזכרה אם כן החזרה הוי ברכה לבטלה, ולא שבקינן גמרא דידן ועבדינן כירושלמי אבל לענין חיוב ההזכרה פסק כירושלמי משום דאפילו לגמרא דידן אין כאן איסור דהרי קאמר דהוי רשות ואם כן ראוי להחמיר כירושלמי.

ולענין מי ששכח להזכיר אף שמבואר בגמ' שאינו חוזר, מ"מ ישנם ב' שיטות בראשונים:

שי' ר"ת שכל מה שאמרו שאינו חוזר היינו רק אם עקר רגליו אבל כ"ז שלא עקר רגליו חוזר, וכיו"ב כתב ר"ת שהביא הטור בס' רצד' שמי ששכח ברכת 'אתה חוננתנו', אפי' שהגיע למודים, יכול לחזור, שלא אמרו אין מחזירין אלא שאינו חייב להחזיר, אבל אם רצה לחזור חוזר, וצ"ב.

שי' הראב"ה שאפי' עקר רגליו חוזר לראש, והסביר דבריו דכיון דנהוג כולי עלמא להזכיר, וגם בירך על מנת להזכיר 'שוייה עליו כחובה', וחוזר, ואף שכל הפוס' הבינו דמיירי לגבי תפילה, (ע' ב"י), מ"מ כ' הב"ח דכל דברי הראב"ה נאמרו רק לענין בברכת המזון, וטעמו משום דס"ל שגם חנוכה אי אפשר בלא פת, כיון שהוא נקרא יום טוב כדאיתא במגילת תענית דחנוכה ופורים לא בטלו עיקרן, הילכך צריך לחזור. וכ"פ הב"ח למעשה, אכן

להצלחת התזרם, בחינוך בניו לת"ת זיר"ש.

דף כה - כו

מנ"ל שמותר להסיק (וליהנות) בשמן של תרומה טמאה?

ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי, בשמים הכתוב מדבר, ואפי' טמאה, וקאמר 'נתתי'.

במעשר כתיב: ולא בערתי ממנו בטמא – למעט שמן של תרומה שמותר לבער בטמא,

תתן לו, תרומה טהורה הראויה לאכילה, ולא שאינה טמאה שראויה רק לאורו, (שאין לתרום מן הטמא על הטהור) מכלל דבת אורו הוא.

באיזה שמן מדליקים ובאיזה לא?

לר"י: אין מדליקין בעטרן, [כיון ריחו רע יעזבנו, ויש חובה לאכול אצל הנר] וכן בכל היוצא מן העץ, [אין השמן נמשך], חוץ מפשתן, (משנה כז:),

לרשב"א: אין מדליקין בצרי. [מפני שהוא עף \ שמא יסתפק ממנו \ אינו נמשך]

לר"ב: אין מדליקין אלא ביוצא מן הפרי, (לאפוקי שמן דגים ועטרן וצרי),

לרבי שמעון שזורי: מדליקין רק בשמן פקועות ובנפט,

לחכמים ולר"ב: נ' ולסומכוס: מדליקין בכל השמנים, וגם בשמן דגים ובעטרן,

לר"ט: אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד.

אין מדליקין בטבל טמא בחול, ובשבת. [אסור ליהנות עד ההרמה]

אין מדליקין בנפט לבן בחול, ובשבת. [מפני שהוא עף],

רחיצת ידים ורגלים בחמין בע"ש, י"א רשות, וי"א מצוה, (כמו ר"י בר אלעאי),

האם מטילים ציצית (צמר) על טלית של פשתן?

לר"ש אין להטיל [אין היתר כלאים],

לר"ה מטילים [דרשי סמוכין להיתר כלאים], **אכן** גזרו שלא להטיל [אטו כסות לילה],

ותזנה משלום נפשי - זו הדלקת נר בשבת.

נשיאתי טובה - זו בית המרחץ \ רחיצת ידים ורגלים בחמין \ מטה נאה וכלים נאים שעליה \ מטה מוצעת ואשה מקושטת לתלמידי חכמים.

איזה עשיר?

לר"מ: כל שיש לו נחת רוח בעשרו,

לרבי טרפון: כל שיש לו ק' כרמים ק' שדות, ק' עבדים שעובדין בהן.

לרבי עקיבא: כל שיש לו אשה נאה במעשים.

לרבי יוסי: כל שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו.

דף כז

איזה בגד נטמאים בטומאת נגעים, שרצים, מת, שכבת זרע? (נ"מ שא"א לסכך בו)

לאביי: בין לרשב"א בין לתנא דבי ר"ש: רק בגד צמר ופשתים, [בכ"מ התורה סתמה ופרטה בנגעים שרק צו"פ] **ואפי'** כשיש בו רק ג' על ג' **אצבעות**, [והבגד (שבנגעים), או הבגד (שבשרצים, לרבות לענין שרצים)], **ויש** תנא דבי ר"ש אחר **שחולק**, וסובר שכל הבגדים מטמאים, [או בגד]

לרבא: לתדרי"ש כנ"ל, **רשב"א** מוסיף אם הבגד יש בו ג' על ג' **טפחים** מטמא מכל הסוגים, [או בגד (שבשרצים)], **וי"א** שחזר בו רבא וס"ל שבין רשב"א ובין תדברי"ש סוברים שג' על ג' אצבעות טמא רק בצמר ופשתים, אבל מג' על ג' טפחים טמא בכל השרצים, וזהו גם התבדרי"ש השני.

דף כח

ביאורים אחרים בדברי התנא דבי ר"ש.

לר"פ: כוונתו היתה שלגבי כלאים, לא חייבים אלא בצמר ופשתים, ונדחו דבריו.

לרנב"י: כוונתו היתה לגבי ציצית שאין חיוב ציצית אלא בבגד צמר או פשתים, (דלא כרבא). **אבל** לענין טומאה מודה שכל הבגדים מטמאים בשווה [או בגד].

האם מותר לעשות מלאכה בר"ח?

בגמ' אלצנו מבואר שר"ח אין בו איסור עשיית מלאכה, **והקשו** מהא דאמר בפ"ג דמגילה (דף כב: ושם), כל שיש בו ביטול מלאכה לעם כגון תענית ציבור וט' באב קורין שלשה ושאין בו ביטול מלאכה לעם כגון ראש חודש וחולו של מועד קורין ד', ומבואר שיש איסור בעשיית מלאכה בר"ח, **ות'** דהתם היינו מנהג בעלמא שאין רגילין לעשות מלאכה, אבל באמת אין איסור,

אכן במגילה כתבו רש"י ותוס' דנשים אסורות במלאכה, לפי שלא פרקו נזמיהן במעשה העגל, ועי' טורי אבן,

ופסק השו"ע ס' תיז' ס"א: ר"ח מותר בעשיית מלאכה, **והנשים שנוהגות שלא לעשות בו מלאכה הוא מנהג טוב**, ומשמע מדברי השו"ע שאין חייבות כלל שלא לעשות מלאכה, אלא שאם נהגו כך הוא מנהג טוב, **אכן** יעויין בבית"ל שם שהביא בשם הרבה ראשונים שהוא חיוב גמור מצד מנהג המוטל על נשים ומצוות ועומדות הן מאמותיהם מדורות קדומים, ולכן אין להקל בזה.

דף כה

בענין הדלקת נר שבת, מה יסוד חיובו?

א [הנה הגמ' דנה למה אסור להדליק בעטרן, וקאמר רבא דהיינו פן מפני הריח יניחינו ויצא, וע"ז שאל אביי דמה בכך שיצא ות' לו רבא, דהרי יש חיוב לאכול סעודת שבת לאור הנר,

יצא א"כ שנחלקו אביי ורבא אם יש חוב לאכול לאור הנר בשבת, **וביאר** התוס' דודאי שאין אביי חולק על עיקר חובת ההדלקה, שהרי מבואר כבר במשנה שנשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות בהדלקת הנר, אלא שאביי חולק וסובר שאף שיש חיוב הדלה מ"מ אין חובה לאכול לאור הנר, ובזה היא מחלוקתם.

ברם הפנ"י לא ניח"ל לומר שבה נחלקו, לכן כתב לבאר שנחלקו אביי ורבא האם יש בכלל חובת הדלקה או לא, והא דאמר' דנשים מתות על שאינן זהירות בהדלקת הנר פ"י הפנ"י דהיינו שאף חובה להדליק מ"מ אותן שמדליקות אינן זהירות להדליק לפני כניסת השבת, ועי"ז באים לחילול שבת ולכן מתות, (כי הן באמת חייבות מיתה, ולפי תוס' קשה דאטו בגלל ביטול מצוה דרבנן מתחייבות מיתה!),

ובדעת התוס', ביאר הבית הלוי (ס' יא'), שרבא סובר שהדלקת הנר יסודה משום 'עונג שבת', ולכן כל עניינה הוא שיאכל לאור הנר, כי זהו העונג, אבל לאביי יסוד חיוב הדלקת הנר הוא משום לתא ד'כבוד שבת' ולכן אין כל טעם לאכול לאור הנר,

ב **ויש** לדון בדעת רבא האם הוא מודה שיש חובת הדלקה גם משום כבוד שבת או לא, ובפשטות נראה להוכיח שכן, דהא לעיל (כג:) דרש ר' יוסף שצריך להקדים הדלקת נר שבת, ואז אשתו סברה לאקדומי הרבה, ועי"ז מייתי דתנא ובלבד שלא יקדים, והיינו שאין להדליק נר שבת לפני פלג המנחה, והשתא אי כל חיובו של הדלקת הנר היה רק משום עונג שבת מה לי מתי מדליק את הנר, אלא ודאי שיש גם משום כבוד שבת ולכן צריך שיהיה להדליק סמוך לשבת כדי שיהיה ניכר שהוא לכבוד שבת,

ג **והנה** התוס' (כה:) ד"ה חובה – הביאו דיש שרוצים לומר דאין לברך אהדלקת נר, וראייתם מדקרי ליה 'חובה' וכמו מים אחרונים 'חובה' ואין טעונו ברכה,

ועוד הוכיחו שאין לברך משום שאם היתה מודלקת ועומדת לא היה צרי' לכבותה ולחזור ולהדליקה ולא להדליק אחרת, וכיון שכן חזינו שאין מצוה במעשה הדלקה ולכן אין לברך,

והתוס' דחו דבריהם דהר"ז דומה לכיסוי הדם שאפי' שאם כיסהו הרוח פטור מלכסותו מ"מ אם לא כיסהו מברכים על הכיסוי, וכן הוכיחו כך ממילה, ולכן נוקטים התוס' שאם היה דלוק כבר ודאי שצריך לכבות ולהדליקו שוב לכבוד שבת,

ויש לבאר מחלוקת של הי"מ והתוס', על דרך הנ"ל, שהתוס' הבינו שיסוד המצוה היא דם מצד 'כבוד שבת', ולכן ודאי שיש מצוה במעשה ההדלקה, וצריך לברך ע"ז, אבל הי"מ הבינו שכל החיוב הוא עונג שבת ונמצא שהמעשה הדלקה הוא רק הכשר מצוה להגיע לעונג, ולכן אין מקום לברך ע"ז, (והר"ז) כמי שקונה ממתקים בע"ש לקיים איתן עונג שבת שבודאי לא יברך על הקניה הזו!),

ומה שהוכיחו התוס' מהא דר"י שאין להקדים הדלקת הנר מבעו"י, דחזינו

משם שיש חיוב הדלקה מצד 'כבוד שבת', צ"ל שהם למדו שם כמו המאירי שהגמ' מירי שם לענין נר חוכה ולא לענין נר שבת כלל.

ד וכבר דיין מרן הגר"ז בדברי הרמב"ם שבפ"ה ה"א כתב שהדלקת נר בשבת חובה, ואחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בביתן **נר דלוק בשבת**, שזה **מכלל עונג שבת** עכ"ל, ואילו בפרק ל' ה"ה כתב: איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו וכו' מסדר אדם שולחנו **'בערב שבת'**, וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו **'לכבוד שבת' הן** עכ"ל,

ובדברי הרמב"ם יש לדקדק: שפעם כתב שהחובה שיהיה נר דלוק בשבת, ופעם כתב שהמצוה היא שיהיה דלוק בע"ש, **וביאור** הדברים שמצד חובת 'עונג שבת' המצוה היא שיהיה דלוק בשבת, כדי לאכול לאור הנר, **אכן** מצד 'כבוד שבת', המצוה היא שיהיה דלוק כבר מערב שבת, דכל ענין הכבוד הוא ההכנות שבע"ש וכמבואר שם בדברי הרמב"ם.

מה ההלכה לגבי טלית של פשתן?

נחלקו רש"י ותוס' כאן מה המחלוקת ב"ש וב"ה, דרש"י פי' דב"ש לא דרשי סמוכין ואוסרים להטיל ציצית בפשתן, וב"ה דרשי סמוכין ומתירים להטיל כלאים בטלית של פשתן, אלא שגזרו שלא להטיל גזירה משום כסות לילה, (או שמא יקרע כסותו, כדמנחות מ.). אבל התוס' כתבו שודאי גם ב"ש דרשי סמוכין וס"ל דמה"ת מותר להטיל כלאים בטלית של פשתן, אלא שגזרו משום כסות לילה,

אכן אין נ"מ במחלוקת הזו, כיון דהתוס' כתבו שבזה קיימ"ל כב"ש, וא"כ לכו"ע גזרינן ואסרינן להטיל כלאים בטלית של פשתן,

כי פליגי רש"י ותוס', היינו על מה נאמרה הגזירה, דרש"י בתשובה כ' דלא גזרו אלא על התכלת שלא מצמר שלא להטילו בטלית של פשתן, אבל חוטי הלבן שהוא יכולים להיות מפשתן, ודאי מותר וחייב להטיל בו, וכן היא שי' הרמב"ם הרי"ף והרא"ש,

לעומתו שי' ר"ת שגזרו גם על חוטי לבן אפי' כשהם עשויים מפשתן שלא להטילם בטלית של פשתן, דגזרינן חוטי לבן אטו חוטי צמר, ואף דבזמנינו אין לנו תכלת ס"ל דמ"מ אין הגזירה בטילה, וכמה ראשונים סוברים כד' ר"ת, (והרא"ש תמה עליו דמנ"ל האי גזירה לא מבוארת בש"ס),

והשו"ע בס' ט' ס"ו הביא את שי' ר"ת בשם י"א, וכתב ע"ז: אע"פ שאין הלכה כן, ירא שמים יצא את כולם ועושה טלית של צמר רחלים שהוא חייב בציצית מן התורה בלי פקפוק, **ובב"י** כ' שאם אין לו אלא טלית של פשתן ודאי שיוכל ללבושו ולברך עליו, וכ"פ המ"ב סקי"ט, (ולא חשש לשי' ר"ת אפי' לסב"ל!).

דף כח

האם שופר מבהמה טמאה כשר או לא?

בגמ' אמרו לא הוכשרו למאכת שמים אלא בהמה טהורה, ומסיק דעל רצועות של תפילין קאמר,

והנה הר"ן (ר"ה ו א) כתב לחדש דאפשר דאינו מותר לעשות שופר אלא בבהמה טהורה, **והוכיח** כן מהא אמרו אצלינו (כח א) דלא הוכשרו למלאכת שמים אלא של בהמה טהורה וכו'. **ושבו** כ' דאי"ז ראייה גמורה וצ"ע,

והיינו שבגמ' מסיק שדברי רב יוסף לא נאמרו אלא לענין רצועות של תפילין ולא לד"א, והראיה דמקשינן בסוף הסוגיא האם תחש היה בהמה כשירה או לא, והיינו משום דיתכן שהיתה טמאה ובכ"ז עשו אתו את המשכן, ומבואר דרק בתפילין דכתיב בהו למען תהיה תורת ה' בפין, שם חידש רב יוסף דגם הרצועות צריכים להיות מבהמה טהורה, אבל בשאר מילי וכגון שופר שאינו אלא תשמישי מצוה ולא תשמישי קדושה כמו תפילין, ודאי דלא בעינן מבהמה טהורה דווקא, ועי' בספר ברכ"י מש"כ לקיים את הראיה ע"פ דברי הרא"ה בסוגיא, **והרמ"א** ס' תקפ"ו הביא את דברי הר"ן להלכה, וכבר כתב עליו המ"ב בשם האחרונים שכיון שאין דין ברור אם אין לו שופר אחר, ודאי שיתקע בו, אלא שלא יברך.

מה האיסור להדליק בשבת כלי ביו"ט?

בגמ' מבואר שלר"י אסור להדליק בשבת כלי ביו"ט, והכי קיימ"ל, ויל"ע מה האיסור בזה, ברש"י להלן קכד: כ' שהאיסור הוא מה שצריך לטלטל את השבת כלי עד האש, אכן כאן בסוגיא חזינן שאף כשמדליק כלי שלם שבהדלקו הוא

אפי' דבר שאינו מטמא אלא בנגעים, (כגון חוטי פשתן אפי' שלא נטו), אין מסככים בו.

דף כח

איזה סוג אוהל נטמא ממת?

אוהל מפשתן, [ג"ש אוהל – אוהל ממשכן, שפשתן נקרא אוהל, (ול"צ ממש כבמשכן כי אוהל אוהל ריבה)],

וכן הדין לעור בהמה טהורה, [כמו במשכן שהיה יריעות עיזים],

וכן עור בהמה טמאה, [ק"ו מנגעים, שנוצה של עזים לא טמא בו, ובכ"ז טמא באוהל וכן"ל, עור בהמה טמאה שנטמא בנגעים ק"ו שנטמא באוהל],

אבל אוהל משאר דבר העשוי מעץ לא נטמא.

עור בהמה טמאה נטמאת בנגעים [או בעור] ובשרצים [או עור].

ממה עושים התפילין?

בתי תפילין צריכים להיעשות מעור בהמה טהורה, [למען תהיה תורת ה' בפין] **וכן** לכרוך בשער ולתפור בגידן של בהמה טהורה, [הלמ"מ], וכן הרצועות [מלאכת שמים],

מה היה התחש שהיה בימי משה?

בהמה עם גוונים הרבה, בריה בפני עצמה היה, (לא הוכרע אם מין היה, אם מין בהמה), קרן אחת היתה לו במצחו, ולכן טהורה היתה, (כמו שור שהקריב אדה"ר), ולפי שעה נזדמן לו למשה לצורך המשכן, ולאחמ"כ נגזו.

דף כט

פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה, מה דינה לטומאה, ומה הדין לענין שבת?

לר"א: טמאה היא, ואין מדליקים בה,

[טעם א': קיפול אינו מבטל שם בגד, **ולכן** כאשר הוא מדליקים עד שהרוב ידלק, נמצא מסיק בשבר כלי ואסור, ומיירי ביו"ט שחל להיות בע"ש, (כר"י).]

טעם ב' (להדלקה): כיון שאין הפתילה מחורכת, והאש לא נמשך,

טעם ג' (לטומאה): מיירי בבגד שפחות מג' על ג' שייחדו לתשמיש מגונה (לפקוק בו מרחץ וכדו'), ותלאו במגוד או אחורי הדלת ור"א סבר שעדיין הדבר טמא, דאכתי לא זרקו לאשפה, ור"ע חולק וס"ל דכיון שלא הניחו בקופסא טהור]

לר"ע: טהורה היא, מדליקים בה,

[טעם א': קיפול מבטל שם בגד, **ולכן** כאשר הוא מדליק אי"ז אלא עץ בעלמא, ועוד טעם לטומאה כדלעיל].

עם מה מותר להסיק אש ביו"ט?

לר' יהודה מסיקין בכלים, (ואף שמיד בהדלקה נהפך לשבר כלי, מיירי שמרבה עליו עצים מוכנים), תמרים, אגוזים, ואין מסיקין בשברי כלים, גרעיני תמרים, קלפיות אגוזים, **ולרבי שמעון** מותר בכל.

האם אפשר להוסיף כמות השמן ליד הנר מע"ש?

לת"ק אסור להוסיף לנר שפופרת של ביצה ואפי' של חרס, ואפי' קערה, שיהיה בה שמן, רק אם חיבר את השפופרת ע"י סיד וחרסית להנר, [גזירה שמא יסתפק בשמן ונמצא מכבה, (ולאנשים וריזין לא גזרו)] **ולר"י** מותר,

איזה ספסל מותר לגרור בשבת?

לר' ירמיה: לר"י בין קטנים בין גדולים אסור, **לר"ש** גדולים* מותר, [א"א אחרת], קטנים אסור, [אפשר להרימו], ונדחו דבריו, (מהא דהתיר ר"ש ללבוש שעטנז למכור, אף שיכול לתלות אותו במקל לאחוריו).

לעולא: לר"י קטנים אסור, גדולים מותר, [א"א אחרת], **לר"ש** שניהם מותר.

(*גדולים דכאן מיירי שאין פס"ר, דאל"ה ודאי שאסור לכו"ע).

המכבה את הנר מפני סכנה, (בכרים, ליסטים, רוח רעה, לחולה שיישן (מוטב תכבה נר בשר ודם, ולא נרו של הקב"ה) – מותר [פק"נ]

אבל אם כיבה בגלל שחש על הנר, או על השמן, או על הפתילה – חייב. [כר"י דמחייב מלשאצל"ג, (אבל לר"ש פטור אבל אסור)]

נשבר ג"כ אסור להמשיך הדלקתו, ומבואר שאפי' שאינו מטלטלו כלל ג"כ יש איסור, **המ"א** (ס' תקא' - יב') כתב שהאיסור הוא מה שנהנה מן השבר כלי, ואסור ליהנות מן המוקצה, **(וכע"ז)** דייק הרשב"א בשבת כט. מכאן שיש איסור להשתמש במוקצה, **אכן** כבר הקשה ע"ז הבית הלוי מה דמבואר בשבת קמא. שמותר לשבת על מוקצה, וכן בד' מט. התירו להטמין ביצה בחול, אף שהחול מוקצה, (ויש לחלק בין הנאה של כילוי להנאה סתם, ואכמ"ל),

דף כט
מה האיסור להסתפק מהשמן שבשפופרת?
בגמ' אמרו שאסור להשים שפופרת עם שמן בצד הנר שמא יסתפק ממנו ונמצא חייב משום מכבה, כמבואר בביצה (כב). שהמסתפק משמן **שבנר** חייב משום מכבה (רש"י),

והנה שם בסוגיא בביצה נחלקו התוס' והרא"ש בביאור האיסור מכבה שיש במי שמסתפק בשמן שבנר, **דהתוס'** שם כתבו שא"א לפרש דמה שחייב משום מכבה היינו שמקצר את חיי האש, דזה נקרא גרם כיבוי, ואינו חייב משום מכבה, אלא הא דחשיב ליה מכבה, היינו משום דכשממעט השמן ומרחיקו מפי הנר שהוא דולק מיד כהה אור הנר ואין דולק יפה כבתחילה, והוה ליה מכבה.

ותמה הרא"ש על דברי התוס' מסוגיא שלנו דמבואר שאפי' משפופרת אסור ליטול שמן, והרי התם אינו מכהה את האש כשהוא נוטל מן השמן, כי הוא בכלי אחר, **ולכן** מפרש הרא"ש שמה שחייב הוא מפני שממהר כיבוי, **ומחלק** הרא"ש דאינו דומה לגרם כיבוי שמותר בשבת, דהכא הרי הוא ממעט את השמן גופיה שהוא כח המאור של האש, ולכן זה נחשב שהוא מקצר את חיי האש גופיה, ולא כן כאשר שהוא גורם לו להיכבות ע"י דבר חיצוני. **והיינו** שיוצא חידוש בדברי הרא"ש שגם השמן שבשפופרת שהוקצה לנר הזה, נחשב כחלק מהאש ולכן אם הוא מסתפק ממנו חייב משום מכבה,

ולציון שהרמב"ם בפיהמ"ש כ' שהחשש שמא יסתפק בשמן ונמצא עובר על מוקצה, שהשמן הוקצה לנר.

דף ל
האם מותר לטלטל מת אגב בגדיו?
הב"י ס' שיא' ס"ד הביא שי' המרדכי בשם ה"ר אביגדור דכל מה שצריך ככר או תינוק דוקא למת ערום, אבל מת בכסותו מטלטלין אותו אגב כסותו, **וכתב** ע"ז הב"י: ומשמע לי שאין כן דעת רש"י והפוסקים דאם כן הוי להו לפרושי.

ובשו"ע הביא דעה זו בשם יש מי שאומר, וכוונתו שזה באמת שי' יחיד בפוס', כש"כ ב"י, **ובב"י** תמה על שי' זו דלכאורה ודאי שהבגדים טפלים למת ובטלי אגביה, והמ"א תי' די"ל דכיון שעתידים להסיר לו את בגדיו מעליו, משה"ה לא בטלי, אכן עייין בביה"ל שם שפקפק בתי' זה.

ועוד הקשו הט"ז והמ"א על שיטה זו מסוגיא דידן, דדוד מת בשבת ואמרו לשלמה לטלטלו ע"י כיכר או תינוק, ולמה לא אמרו לטלטלו ע"י בגדיו, דמסתמא מת עם בגדיו עליו,

ותי' דבגדי מלך נשרפים כי הם אסורים בהנאה, א"כ י"ל דלכן בדוד לא אהני הבגדים שלו לטלטל אותו על ידם,

הערה:
לתקן בעלון מספר 12 שבענין אחד הוא שמותר לקרוא שנים אהדדי לאור הנר, ולא בב' ענינים כש"כ שם, **ועוד** הושמש בעלון הל"ק שסובר ששמש קבוע אסור תמיד ואינו קבוע מותר תמיד,

איתכם הסליחה

לרבי יוסי פטור בכולן, חוץ מן הפתילה, **[כר"י]** שמלשאצל"ג חייב, רק שבכל השאר הוא פטור כי זה סותר לבנות ע"מ שלא במקומו \ **כר"ש** שלמשאצל"ג ובכ"ז בצריך לתקן את הפתילה חייב כי הוא מתקן מנא]

דף ל
דוד אמר: "לא המתים יהללו יי": שרק החיים יכולים לעסוק בתורה ומצוות, אבל המת חופשי מן המצוות,

שלמה אמר: "ושבח אני את המתים שכבר מתו": **א'** שמשנה נענה רק בזכות אבות שכבר מתו, (ולא בזכותו) \ **ב'** על משה שגזר כמה גזירות שנתקיימו גם לאחר מותו, (יותר ממלך חי) \ **ג'** שהקב"ה הודיע שמחל לדוד אחרי מותו, כששלמה רצה לפתוח דלתות הקה"ק שנסגרו, נפתחו רק בזכות דוד, (ובאותו יום מחל על מה שישראל אכלו ביו"כ, ביום חנוכת הבית) .

עוד אמר שלמה: "כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת": התירו לשלמה לטלטל נבלה בשביל הכלבים הרעבים, ואסרו לו לטלטל את דוד שמת אלא ע"י כיכר או תינוק חי. (וזהו שכלב החי עדיף מן האריה (דוד) המת.

מיתת דוד: הקב"ה לא רצה להודיע לדוד מתי ימות אלא אמר לו שבשבת ימות, ואז בשבת לא פסיק פומיה מגירסא (כדי שמלאך המוות לא ישלוט עליו), עד שהמלאך המוות הפקיע את הארז בחצר, וירד ונתפחתה המדרגה, ופסק פומיה, ואז לקח אותו המלאך.

לא גזזו ספר קהלת על אף הסתירות שהיו בו, מפני שתחילתו וסופו ד"ת.
סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור **כי זה כל האדם:** כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה \ שקול זה כנגד כל העולם כולו\ לא נברא כל העולם כולו אלא לצוות לזה.

הסתירות שבקהלת.
פעם הכעס טוב משחוק, (לצדיקים בעוה"ז), ופעם שחוק משובח, (לצדיקים בעוה"ב),
פעם השמחה טוב (שמחה של מצוה), ופעם לא (כשאנינה של מצוה)

שכינה, הלכה, חלום טוב, רק מתוך שמחה של מצוה,
ולענין הלכה, **לתי' א'** התלמיד תמיד צריך להיות ביראה, **ולתי' ב'**, גם הרב אחר שפתח במילי דבדיחותא, ישב ביראה.

סתירה שבספר משלי.
פעם כתוב לענות לכסיל כאיוולתו (במילי דעלמא, כרבי שענה לכסיל ונתן כוס יין ומת ע"י), **ופעם** כתוב "אל תען לכסיל כאיוולתו", (בדברי תורה, וכלדהון)

דברים שיתחדשו לעתיד לבוא, ואף שאין כל חדש תחת השמש, יש דומתן בעוה"ז.

אשה תלד בכל יום, (כע"ז תרנגולת),
אילנות יוציאו פירות בכל יום, (כע"ז אילן צלף),
ארץ ישראל תוציא גלוסקאות (כע"ז כמיהין ופטירות) וכלי מילת, (כע"ז סיב מצויר הגדל סביב הקור של הדקל)

ניתן לקבל את הסיכומים ישר לדואר אלקטרוני, ולכך יש לשלוח מייל לדואר: sikum7daf@gmail.com
כמו כן החפץ להנציח את העלון לעילוי נשמת או לרפואה שלימה או לכל הצלחה, יפנה למספר 0542368882